

Soa Aids Nederland

Keizersgracht 390
1016 GB Amsterdam
The Netherlands

T +31 (0)20 62 62 669

F +31 (0)20 62 75 221

www.soaaids.nl

Soa Aids Nederland : onderdeel van
Stichting Aids Fonds - Soa Aids Nederland

Aids Soa Infolijn : 0900 204 204 0

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
T.a.v. de heer mr. J. Verbruggen
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Datum: 22 januari 2009
Uw kenmerk: 2008 0000584551
Ons kenmerk: 20090127/MR/IvE
Onderwerp: Reactie op Wetsvoorstel Regulering Prostitutie

Geachte heer Verbruggen,

Soa Aids Nederland geeft hierbij met genoegen gehoor aan het verzoek van minister Ter Horst mede namens minister Hirsch Ballin om te adviseren over het concept Wetsvoorstel Regulering Prostitutie.

Soa Aids Nederland is van mening dat dit voorstel tot wetswijziging op een aantal punten tegemoet komt aan de doelstellingen om prostitutie te ontdoen van criminele activiteiten en problemen in de branche aan te pakken. Er ontbreekt echter een aantal belangrijke zaken die betrekking hebben op de volksgezondheid en de positie van prostituees. Soa Aids Nederland concentreert zich op vier hoofdthema's en beantwoordt de specifieke vragen.

Sociaal maatschappelijke positie van prostituees

Het concept Wetsvoorstel Regulering Prostitutie versterkt de maatschappelijke positie van de prostituee niet, terwijl dit juist noodzakelijk is. Soa Aids Nederland betwijfelt om meerdere redenen of het huidige concept Wetsvoorstel Regulering Prostitutie in de praktijk op dit punt de gewenste meerwaarde heeft. Uit de concept Memorie van Toelichting blijkt dat met de huidige aanpak al positieve resultaten zijn behaald op alle belangrijke doelen, zoals gesteld bij de opheffing bordeelverbod in 2000, behalve op het emotioneel welbevinden van prostituees.

In het huidige concept Wetsvoorstel Regulering Prostitutie worden de positieverbetering, het verhogen van de weerbaarheid van prostituees, het verbeteren van arbeidsomstandigheden en het ontwikkelen van arbeidsvoorwaarden, niet gelijkwaardig gedefinieerd aan het tegengaan van mensenhandel en criminaliteit binnen de sector. Dit in tegenstelling tot

SOAIDS

de doelstellingen van de opheffing van het bordeelverbod uit 2000. Het belang van een sterke sociaal maatschappelijke positie van de prostituees moet niet worden onderschat. Iemand die lichamelijk en psychisch gezond is en zowel maatschappelijk als persoonlijk sterk staat, is nu eenmaal minder gemakkelijk in een slachtofferrol te dwingen¹. Dit geldt uiteraard ook voor prostituees. De rol van prostituees zelf in het terugdringen van mensenhandel en uitbuiting krijgt in het huidige concept Wetsvoorstel Regulering Prostitutie onvoldoende aandacht. Soa Aids Nederland stelt voor dat positieverbetering, het verhogen van de weerbaarheid van prostituees, het verbeteren van arbeidsomstandigheden en het ontwikkelen van arbeidsvoorwaarden expliciet als doelstellingen in het wetsvoorstel worden opgenomen.

Registratie van zelfstandige prostituees

Soa Aids Nederland is ervan overtuigd dat de registratie van zelfstandig werkende prostituees ertoe zal leiden dat prostituees uit het formele circuit stappen. Dat is zeker het geval als aan registratie geen voordelen voor de prostituee zijn verbonden. Signalen uit het veld² bevestigen dit. De angst dat gegevens openbaar worden, of dat er misbruik gemaakt gaat worden door personen die toegang hebben tot het registratiesysteem, is groot. Prostituees geven aan steeds meer last te hebben van stigma en taboe, door het veranderende repressieve beleid van de overheid. Zij zijn meer dan ooit bang voor discriminatie en (sociale) uitsluiting. Dit wordt versterkt door onduidelijkheid over de plaats van en voorwaarden aan de registratie en door wie de registratie zal worden uitgevoerd. Criminalisering van ongeregistreerde prostituees en hun klanten zal niet tot gevolg hebben dat de branche transparanter en veiliger wordt. Het leidt ertoe dat prostitutie ondergronds gaat en het effect hiervan zal zijn dat verborgen prostitutie zal toenemen, dat de arbeidsomstandigheden slechter worden, dat het gevaar op geweld toeneemt evenals de kans op mensenhandel en gedwongen prostitutie, en dat het risico op onveilige seks toeneemt wat gevolgen heeft voor de volksgezondheid.

Soa Aids Nederland is dus geen voorstander van verplichte registratie.

Integrale aanpak als suggestie in de uitvoering van de wet

De voorgestelde maatregelen in het concept Wetsvoorstel Regulering Prostitutie leveren geen extra zicht en grip op ten aanzien van het informele en illegale deel van de prostitutie terwijl bestaande aanpakken in de praktijk (Amsterdam, Rotterdam) juist daarin succesvol zijn. Soa Aids Nederland stelt een integrale aanpak voor waarbij betrokken organisaties,

¹ Zie ook memorie van toelichting pagina 31, par. 2.3.3

² Onder andere via www.werkplekforum.nl

zoals politie, maatschappelijk werk en de GGD samenwerken op basis van formele afspraken. Best practises binnen het huidige –lokale- prostitutiebeleid (Rotterdam en Amsterdam) tonen aan dat intensivering van het veldwerk heel effectief is. Preventiewerkers van de GGD en andere maatschappelijke organisaties gaan samen op veldwerk. Zij zijn prima in staat om misstanden te signaleren en deze na constatering kort te sluiten met politie. Tegelijkertijd kan de politie veel leren en gebruik maken van de deskundigheid van de maatschappelijk werkers en sociaal verpleegkundigen van de zorg- en welzijnsinstanties.

Veilige seks beleid

Soa Aids Nederland stelt voor dat veilige en gezonde seks als expliciet onderdeel wordt opgenomen in het Wetsvoorstel Regulering Prostitutie. Veilige en gezonde seks zoals opgenomen in de meeste Algemene Plaatselijke Verordeningen houdt in dat het seksbedrijf en/of escortbedrijf als huisregel hanteert dat alle seksuele contacten veilig zijn in relatie tot de preventie van hiv en andere soa, dat veilige seks de norm is binnen het bedrijf en dat veilige seks als huisregel bekend is. Verder dienen seksbedrijven en/of escortbedrijven prostituees de mogelijkheid te bieden en tijd beschikbaar te stellen voor soa onderzoeken die uitgevoerd worden conform de 'richtlijnen voor soa-onderzoek bij prostituees'. Voor het uitoefenen van veilige en gezonde seks hebben prostituees kennis en vaardigheden nodig. Soa Aids Nederland vindt het noodzakelijk dat eveneens wettelijk wordt verankerd dat de GGD toegang heeft tot een seksbedrijf/escortbedrijf om erop toe te zien dat veilige en gezonde seks ook inderdaad de praktijk is. Op het ogenblik is dit veelal geregeld via gemeentelijke verordeningen, maar het ontbreken van bepalingen hierover in de wet biedt teveel ruimte aan vrijblijvendheid.

Soa Aids Nederland heeft conform uw verzoek de twee voorgelegde vragen beantwoord.

Vraag 1. Verhoging leeftijd voor prostituees van 18 naar 21 jaar.

Soa Aids Nederland is geen voorstander van de leeftijdsverhoging van prostituees. Het 'grooming' proces van minderjarigen door hun toekomstige uitbouter om ze later in de prostitutie te laten werken vindt veelal plaats gedurende een kwetsbare periode in hun leven, zo rond de leeftijd van 14/15 jaar. De start-periode van dit 'grooming' proces zal niet veranderen. Immers dit is de leeftijd dat meisjes het meest kwetsbaar zijn.³ Bij een verhoging naar de leeftijd van 21 jaar zullen deze slachtoffers gelijk de gedwongen prostitutie in gaan. Er zal niet meer worden gewacht tot een

³ Integraal Toezicht Jeugdzaken (ITJ) onderzoek Rotterdamse keten jeugdprostitutie 2006

legale leeftijd om in de prostitutie te werken; de periode van 14/15 jaar tot 21 jaar is voor de uitbouter te lang. Soa Aids Nederland heeft voor deze opinievorming ook haar netwerkpartners geconsulteerd die belast zijn met Mensenhandel en Jeugdprostitutie.

2. Vermelding van het prostitutieregister van mogelijke mensenhandel slachtoffers

Soa Aids Nederland is geen voorstander van het registratiesysteem. Echter, mocht er gekozen worden om toch tot een registratieplicht over te gaan dan adviseert Soa Aids Nederland om álle zich aanmeldende prostituees te registreren. In de brief wordt onder andere voorgesteld dat registratie geweigerd mag worden als mensenhandel wordt vermoed. Dat is praktisch onuitvoerbaar. De politie is degene die belast is met de taak van opsporing. Aan hen de taak om slachtoffers mensenhandel op te sporen. Vanuit het veld is bekend hoe ingewikkeld het proces is bij mensenhandel en dat er soms een jarenlange vertrouwensrelatie tussen een hulpverlener en client nodig is om het onderwerp bespreekbaar te maken. Het valide beoordelen van vermoedelijk slachtofferschap is een specialistische taak die zeer moeilijk te combineren valt met de registratie.

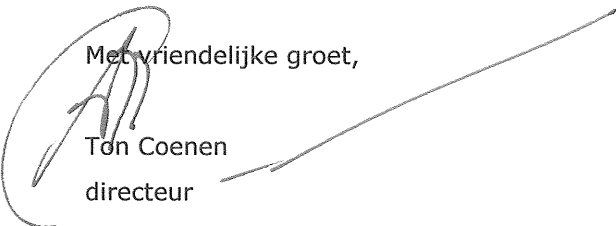
Tot slot heb ik voor u nog een tweetal aandachtspunten.

Soa Aids Nederland acht het van belang dat een duidelijke definitie van gezondheid in het wetsvoorstel wordt gegeven. Mogelijk biedt de Wet Publieke Gezondheid hier handvatten.

Met het oog op de aangekondigde, nieuwe staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk vraag ik uw bijzondere aandacht voor de toekomstige implementatie van deze Wet op de BES-eilanden, waar op het terrein van de prostitutie op dit moment sprake is van een praktijk die aanzienlijk afwijkt van die in Nederland.

Ik hoop dat deze adviezen de kwaliteit van het wetsvoorstel zullen bevorderen. Uiteraard is Soa Aids Nederland graag bereid nadere toelichting te geven. Hiervoor kunt u contact opnemen met Marieke Ridder, programmaleider Prostitutie.

Met vriendelijke groet,

Ton Coenen
directeur

cc: deelnemers Landelijk Prostitutie Overleg
Ministerie van VWS - Directie Publieke Gezondheid
RIVM / Centrum voor Infectieziektebestrijding